

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady oraz Europejskiego Banku Centralnego w sprawie działań na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej

[COM(2015) 600 final]

oraz

decyzji Komisji (UE) 2015/1937 z dnia 21 października 2015 r. ustanawiającej niezależną doradcą Europejską Radę Budżetową

[C(2015) 8000 final]

(2016/C 177/05)

Sprawozdawca: Carmelo CEDRONE

Dnia 11 listopada 2015 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady oraz Europejskiego Banku Centralnego w sprawie działań na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej

[COM(2015) 600 final]

oraz

decyzji Komisji (UE) 2015/1937 z dnia 21 października 2015 r. ustanawiającej niezależną doradcą Europejską Radę Budżetową

[C(2015) 8000 final].

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 3 marca 2016 r.

Na 510. sesji plenarnej w dniach 16 i 17 marca 2016 r. (posiedzenie z dnia 17 marca 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 195 do 4 (4 osoby wstrzymały się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i propozycje

1.1. EKES uważa, że komunikat Komisji w sprawie działań na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej może stanowić doskonałą okazję do rozpoczęcia debaty, zarówno na poziomie politycznym, jak i na poziomie społeczeństwa obywatelskiego, w celu przeprowadzenia realnej analizy wszystkich kwestii dotyczących strefy euro bez zapominania tego, co wydarzyło się od czasu Maastricht, łącznie z kryzysem finansowym i gospodarczym, który dotknął w szczególności strefy euro, oraz opracowania propozycji rozwiązań wykraczających poza obecną treść komunikatu. Chodzi o następujące zasadnicze kwestie:

1.2. **Semestr europejski:** korzystniejsze byłoby przedstawienie wniosku dotyczącego semestru w ramach ogólnego porozumienia w sprawie zarządzania gospodarczego, wykraczając poza zakres dotychczasowych działań, począwszy od zmiany warunkowości makroekonomicznej i wzmocnienia roli konferencji międzyparlamentarnej, zgodnie z wcześniejszym apelem EKES-u.

1.3. **Rząd gospodarczy:** ogólne zarządzanie gospodarcze (makro- i mikroekonomiczne, walutowe itd.) w strefie euro musi zdecydowanie wykraczać poza propozycje Komisji. Konieczne jest radykalne odwrócenie obecnych paradygmatów gospodarczych, w szczególności krajowe rady ds. konkurencyjności powinny uwzględniać również politykę spójności, skutki społeczne i skutki dla zatrudnienia wynikające także z zakłóceń równowagi i z różnic pomiędzy państwami, które to różnice powiększyły się w wyniku kryzysu ⁽¹⁾. Komisja Europejska i rady te powinny też uwzględniać nowe czynniki i parametry, na których opiera się, i będzie się opierać, konkurencyjność i konkurencja między światowymi blokami gospodarczymi. Europejska Rada Budżetowa powinna stosować bardziej przejrzyste i demokratyczne procedury zarówno w odniesieniu do powoływania swoich członków, jak i w odniesieniu do stosowania swoich wytycznych, które mogą pozostać poza jakąkolwiek kontrolą demokratyczną.

1.4. **Zewnętrzna reprezentacja strefy euro:** propozycja jest słuszna i konieczna, ale – pomijając zbyt duże nakłady czasu – wiąże się z problemem demokratycznej kontroli takiej funkcji i zmian legislacyjnych niezbędnych do uznania roli UGW w sprawach dotyczących strefy euro ⁽²⁾.

1.5. **Unia finansowa:** propozycja jest pozytywna, choć utraciła swój rozmach polityczny i swoją aktualność. Decyzja o jej utworzeniu ma kluczowe znaczenie, lecz pod warunkiem że zostanie szybko wprowadzona w życie i że – za pośrednictwem przewidzianych mechanizmów, takich jak jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, system gwarantowania depozytów ⁽³⁾ i unia rynków kapitałowych ⁽⁴⁾ – w najbliższej przyszłości wdrożone zostaną całkowicie wspólne europejskie systemy zasad. W związku z tym propozycja Komisji, sformułowana wcześniej przez EKES, w sprawie długu publicznego i prywatnego ⁽⁵⁾ byłaby bardzo pomocna w zmniejszeniu ryzyka i spekulacji w systemie finansowym strefy euro.

1.6. **Legitymacja demokratyczna:** stanowi najsłabszy punkt komunikatu, przynajmniej w swoim obecnym kształcie, w oczekiwaniu na etap 2. Mówi się o niej w sposób bardzo powierzchowny i nieprecyzyjny, a przecież stanowi ona podstawę wszystkich pozostałych kwestii, istotę debaty i obaw europejskiej opinii publicznej, zwłaszcza w ostatnich miesiącach; to od niej zależy przyszłość strefy euro i UE. Żadna z propozycji działań przedstawionych przez Komisję nie poświęca należytej uwagi kwestii demokratycznej rozliczalności, o czym wspomniano wcześniej.

1.6.1. Wkład w te rozważania mógłby wnieść trójstronny dialog społeczny, pod warunkiem że byłby on prowadzony w usystematyzowany sposób oraz że porozumienia osiągnięte przez strony podlegałyby obowiązkowemu wdrożeniu.

1.7. **Etap 2 – Ukończenie UGW:** priorytetowy etap stanowiący podstawę wiarygodności reszty już przedstawionych wniosków. Niestety etap ten opiera się głównie na przedstawieniu białej książki pod koniec 2017 r. Uzależnienie wszystkiego od publikacji białej książki, poprzez konsultacje i dialog z obywatelami, bez określenia sposobu ich przeprowadzenia, a co więcej bez włączenia w te działania EKES-u, to zdaniem Komitetu zbyt mało w tej najważniejszej, głównej kwestii komunikatu, jaką jest demokracja i budowa politycznego filaru strefy euro, nawet biorąc pod uwagę, że oczekuje się na etap 2.

1.8. EKES uważa ponadto, że **plan działania** wskazany przez Komisję jest również niewystarczający pod względem znaczenia poruszanych kwestii i pilności, z jaką powinny być one rozwiązane (ciągłe odrażanie i niekończące się oczekiwanie). W związku z tym, również na podstawie własnego, już dawno opracowanego planu działania, EKES zobowiązuje się do przedstawienia własnego planu dotyczącego etapu 2, w miarę możliwości wspólnie z Komisją, w celu omówienia tych kwestii w państwach członkowskich UE, począwszy od państw strefy euro.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie krajowych rad ds. konkurencyjności (zob. Dz.U., s. 35).

⁽²⁾ Opinia EKES-u w sprawie zewnętrznej reprezentacji strefy euro (zob. Dz.U., s. 16).

⁽³⁾ Opinia EKES-u w sprawie europejskiego systemu gwarantowania depozytów (zob. Dz.U., s. 21).

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u w sprawie zielonej książki w sprawie tworzenia unii rynków kapitałowych (Dz.U. C 383 z 17.11.2015, s. 64), oraz opinia w sprawie planu działania na rzecz tworzenia unii rynków kapitałowych (Dz.U. C 133 z 14.4.2016, s. 17).

⁽⁵⁾ Opinia EKES-u w sprawie: „Wzrost gospodarczy i dług państwowy w UE: dwie nowatorskie propozycje” (Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 10).

1.9. **Wnioski:** w niektórych opiniach wydanych od początku kryzysu EKES przedstawił wnioski dotyczące różnych aspektów kryzysu finansowego i ograniczeń polityki gospodarczej wdrożonej przez UE. EKES, między innymi w kilku opiniach wydanych z inicjatywy własnej, przedstawił konkretne propozycje, takie jak opinia w sprawie zarządzania gospodarczego, finansowego i walutowego UGW. Wysunął również – na długo przed samą Komisją – propozycję w sprawie ładu politycznego w strefie euro. W związku z powyższym, w odniesieniu do ramowych propozycji w sprawach stanowiących przedmiot omawianego komunikatu, odsyła do wydanych już⁽⁶⁾ lub będących w trakcie opracowywania opinii dotyczących konkretnych wniosków Komisji⁽⁷⁾.

2. Kontekst

2.1. Niniejsza opinia ma być całościowym spojrzeniem na komunikat Komisji w sprawie strefy euro. Konkretnie aspekty zostały omówione w innych opiniach EKES-u.

2.2. Komunikat Komisji wynika z konieczności wdrożenia drugiego sprawozdania pięciu przewodniczących dotyczącego UGW, ponieważ pierwsze zostało całkowicie zignorowane przez Komisję kierowaną przez José Manuela Barroso. Oba sprawozdania miały na celu pokonanie ograniczeń UGW, które, jak wiadomo, zostały uwidocznione przez kryzys finansowy i gospodarczy i dostrzeżone przez wszystkich mieszkańców Europy i resztę świata. Ograniczenia te ułatwiły i ukierunkowały spekulację euro, w związku z czym stanowiły i nadal stanowią główną przyczynę powstania i utrzymywania się kryzysu w strefie euro.

2.3. Właśnie to skłoniło EKES do przedstawienia konkretnych wniosków w tej kwestii, zanim zrobiły to Komisja i inne organy unijne – wniosków, którym dopiero niedawno poświęcono należytą uwagę i w należyłym stopniu doceniono ich znaczenie⁽⁸⁾. W tym kontekście Komitet z zadowoleniem przyjmuje i podkreśla uznanie wyrażone przez Komisję w sprawozdaniu dotyczącym działań następczych w odniesieniu do kilku ostatnich opinii EKES-u, a w szczególności fakt, że Komisja jest wdzięczna Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu za jego pogłębioną i kompletną opinię w sprawie politycznego filaru unii gospodarczej i walutowej, w której nie ograniczył się on do analizy obecnej sytuacji i słabości UGW, ale przedstawił również bardzo interesujące propozycje służące jej ukończeniu.

2.4. Niestety drugie sprawozdanie pięciu przewodniczących – a co za tym idzie również komunikat Komisji mający na celu jego wdrożenie – jest słabsze i mniej odważne od pierwszego, które również nie było wystarczające, być może ze względu na spadek napięcia wokół kryzysu w strefie euro lub z powodu trudności państw ze zrzeczeniem się części własnej suwerenności.

2.5. Co więcej, po atakach terrorystycznych dokonanych przez islamistów kwestie imigrantów, uchodźców i bezpieczeństwa wywołują panikę wśród obywateli i polityków europejskich, uwypuklają podziały między państwami, prowadzą do odradzania się idei nacjonalistycznych, zamknięcia granic itp. Tym samym projekt ukończenia UGW zszedł na drugi plan, zniknął z debaty politycznej i mediów – być może z ulgą dla wielu polityków, nie tylko przeciwników UE, którzy cieszą się, że „uniknęli niebezpieczeństwa”.

2.6. Wszystko to jednak, zdaniem EKES-u, wskazuje na konieczność działania, ponownego podjęcia nawet jeszcze pilniejszej inicjatywy na rzecz poprawy Europy przez przywrócenie podstawowych zasad i wartości (pokoju, dobrobytu, spójności społecznej), o których mowa w Traktacie. Wszystko to należy zrealizować we wspólnym interesie wszystkich, ponieważ kraje europejskie i ich obywatele muszą odzyskać poczucie wspólnej odpowiedzialności oraz wzajemne zaufanie i nie mogą sobie pozwolić na to, by znów się podzielić, jak zawsze działo się w przeszłości. Byłby to zwrot w bezpiecznym kierunku.

⁽⁶⁾ Opinie EKES-u w sprawie: „Realizacja unii gospodarczej i walutowej – Propozycje Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego na następną europejską kadencję” (Dz.U. C 451 z 16.12.2014, s. 10), „Ukończenie UGW: filar polityczny” (Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8), „Metoda wspólnotowa dla demokratycznej i społecznej UGW” (Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 33) i inne.

⁽⁷⁾ Opinie EKES-u w sprawie zewnętrznej reprezentacji strefy euro, europejskiego systemu gwarantowania depozytów, krajowych rad ds. konkurencyjności i polityki gospodarczej w strefie euro (2016) (zob. Dz.U., s. 16).

⁽⁸⁾ Opinie EKES-u w sprawie: „Dziesięć lat po wprowadzeniu euro i co dalej?” (Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 8), „Realizacja unii gospodarczej i walutowej – Propozycje Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego na następną europejską kadencję” (Dz.U. C 451 z 16.12.2014, s. 10), „Ukończenie UGW: filar polityczny” (Dz.U. C 332 z 8.10.2015, s. 8).

3. Uwagi ogólne

3.1. Niestety zarówno język komunikatu, jak i zawarte w nim propozycje opierają się na logice istniejącego stanu rzeczy. Komunikat może pozostać jedynie powracającą jak bumerang zapowiedzią dobrych intencji, jak miało to miejsce wielokrotnie w przeszłości. Większa część dokumentu skupia się na politykach wdrożonych po kryzysie i wzywa do ich konsolidacji pomimo oczywistego faktu, że niektóre z tych polityk doprowadziły do pogorszenia sytuacji gospodarczej i społecznej w wielu państwach UGW. W sprawozdaniu pominięto przyczyny niepowodzenia wszystkich dotychczasowych prób podjętych w celu realizacji prawdziwej UGW (od raportu Wernera z 1970 r. po sprawozdanie czterech przewodniczących z 2012 r.). Wszystkie te próby, podobnie jak ta, opierały się na biurokratycznym gradualizmie.

3.2. Mocne strony

3.2.1. To jednak dobrze, że pomimo słabości sprawozdania pięciu przewodniczących, które, co więcej, pozbawione jest prawdziwego planu działania, Komisja zdecydowała się podjąć działania i rozpocząć jego wdrażanie w sytuacji, gdy wiele państw członkowskich jest temu przeciwnych. Postawa taka jest ryzykowna i niebezpieczna, dlatego EKES apeluje do państw członkowskich, począwszy od państw strefy euro, aby zmieniły swoje stanowisko i wsparły inicjatywę Komisji, poprawiając słabe punkty wskazane w niniejszej opinii, zgodnie z propozycjami zawartymi w innych opiniach Komitetu.

3.2.2. Na pozytywną ocenę zasługuje również fakt, że w dokumencie Komisji wiele uwagi poświęcono poszczególnym aspektom unii finansowej. Unia ta, wraz z ukończeniem budowy unii bankowej podjętej w odpowiedzi na kryzys, jest niewątpliwie przedmiotem najważniejszej decyzji, lecz pod warunkiem że owa decyzja zostanie szybko wprowadzona w życie i że – za pośrednictwem przewidzianych mechanizmów, takich jak jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, system gwarantowania depozytów i unia rynków kapitałowych – w najbliższej przyszłości wdrożone zostaną w pełni wspólne europejskie systemy zasad ograniczające narażenie oszczędzających/deponentów i podatników na ryzyko finansowania długów w sektorze bankowym oraz narażenie inwestorów i przedsiębiorstw na ryzyko dalszego działania na mało przejrzystych rynkach finansowych o niewielkim zróżnicowaniu źródeł finansowania. W tym kontekście wskazane byłoby zapewnienie rozdzielenia banków komercyjnych i banków inwestycyjnych, o co apelował EKES (przy jednoczesnym zapewnieniu, że powstaną banki likwidujące złe aktywa, zajmujące się już istniejącymi sytuacjami).

3.2.3. Za ważną acz zawierającą pewne ograniczenia uznaje się propozycję stworzenia „jednolitej zewnętrznej reprezentacji” UGW, mimo że odracza się jej realizację do roku 2025⁽⁹⁾, podczas gdy w perspektywie krótkookresowej wzywa się jedynie do wzmocnienia ustaleń koordynacyjnych wprowadzonych już w 2007 r. z udziałem przedstawicieli strefy euro i Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

3.3. Słabe strony

3.3.1. Nadal przeważa logika stosowana przez cały okres trwania kryzysu – czytając ten tekst, ma się wrażenie, jakby czytało się go już wiele razy. EKES niejednokrotnie już bowiem wypowiadał się w tych samych sprawach i przedstawiał inne propozycje niż Komisja i państwa członkowskie. Mimo tego nadal nalega się i przekonuje, na przykład, że: a) problem pozostawania w UGW to tylko kwestia przestrzegania zasad „rachunkowości”; b) zarządzanie gospodarcze to sprawa, którą można rozwiązać tylko poprzez „koordynację”; c) stabilność makroekonomiczna i budżetowa strefy euro to tylko kwestia przejrzystości; d) bardzo poważny problem bezrobocia można starać się rozwiązać wnioskami wyłącznie „formalnymi”, co ma miejsce od lat. EKES uważa, że zarówno w odniesieniu do tych, jak i do innych tematów Komisja powinna w pełni i z większym przekonaniem wykorzystać swoje prawo do inicjatywy.

3.3.2. Dotyczy to również sprawy poważnych konsekwencji społecznych spowodowanych w wielu państwach strefy euro przez bezrobocie; temat ten powinien mieć dla UGW priorytetowe znaczenie, podobnie jak konkurencyjność oraz zarządzanie gospodarcze i polityczne. Tymczasem brakuje konkretnych wniosków, nie proponuje się żadnego instrumentu solidarności oraz nie wiadomo, co miałyby oznaczać pojęcie „europejskiego filaru” praw społecznych (być może te prawa, które już istnieją w poszczególnych państwach?).

⁽⁹⁾ COM(2015) 603 – 2015/0250 (NLE).

3.3.3. W odniesieniu do **europejskiego semestru** mamy do czynienia z kontynuacją tego, co zostało ustalone do tej pory, bez wprowadzania żadnych istotnych zmian, również metodologicznych, o które apelował EKES, począwszy od zmiany warunkowości makroekonomicznej i wzmocnienia konferencji międzyparlamentarnej, w związku z czym budżety państw mogą pozostać poza jakimkolwiek dozorem demokratycznym.

3.3.4. Poruszając kwestię stabilności UGW, wspomina się o jej budżecie, lecz w rzeczywistości chodzi o budżety poszczególnych państw i o ich sumę, która nie ma nic wspólnego z rzeczywistym budżetem strefy euro. Nie wspomina się też o istniejącym długu państwowym, o ewentualnej wspólnej emisji długu, jeśli zajdzie taka potrzeba, ani o europejskim podatku przeznaczonym na pokrycie kosztów imigracji, przyjmowania uchodźców i bezpieczeństwa. W każdym razie brak wniosków dotyczących legitymacji demokratycznej jest najsłabszym punktem całego komunikatu (pkt 6) ⁽¹⁰⁾.

3.3.5. W dużej mierze ignoruje się funkcjonujące w społeczeństwie „instytucje pośredniczące” jako punkty odniesienia dla etapu konsultacji, począwszy od tych reprezentowanych w EKES-ie, nie wspominając o niemal całkowitym pominięciu kwestii polityki, potraktowanej jako zagadnienie marginalne.

3.3.6. EKES pozytywnie ocenia zaangażowanie partnerów społecznych w inne dziedziny polityki, o którym wspomina Komisja. Uważa jednak, że konieczna jest zasadnicza zmiana polityczna i proceduralna, aby umożliwić przejście od „formalnego” do znaczącego udziału w trójstronnym dialogu społecznym, który w związku z tym musi zostać uregulowany w celu wprowadzenia w życie osiągniętych porozumień. Ponadto sprzyjałoby to wzajemnemu zaufaniu i zwiększyłoby odpowiedzialność własną.

3.3.7. Przygotowanie etapu 2 (ukończenie UGW), będącego etapem priorytetowym i stanowiącego podstawę wiarygodności pozostałych wniosków, opiera się wyłącznie na przedstawieniu białej księgi, po uprzednim przeprowadzeniu konsultacji i dialogu z obywatelami, bez określenia sposobu ich przeprowadzenia, a także z wyłączeniem stron reprezentowanych w EKES-ie. Takie podejście jest niewystarczające. Należałoby na przykład zaangażować w ten proces również parlamenty narodowe, a także Parlament Europejski.

3.4. Ryzyko

3.4.1. Intencje Komisji są niewątpliwie dobre, jednak ogólne podejście jest mało wiarygodne, choć nadal oczekuje się na wnioski dotyczące etapu 2. Komunikat nie stanowi prawdziwego przełomu, w świetle obowiązującego Traktatu, w celu przynajmniej częściowego pokrycia „deficytu” z Maastricht. Brakuje całościowego projektu, który mógłby być symbolem zmiany i pomysłem na przyszłość strefy euro i obywateli UE.

3.4.2. Niewłaściwe jest podążanie drogą wytyczoną przez dotychczasowe działania, zarówno w kwestii polityki gospodarczej, jak i społecznej; nie można uwzględnić – jako jedynych zmiennych systemowych – wyłącznie rynku pracy i wynagrodzenia, przy całkowitym pominięciu lub niedocenieniu kwestii popytu krajowego, zaburzeń równowagi makro- i mikroekonomicznej, nierówności społecznych i obrotów bieżących.

3.4.3. Odkładanie realizacji programu politycznego na późniejszy etap, podczas gdy należałoby się nim zająć na samym początku lub przynajmniej równocześnie z innymi kwestiami, w świetle dawnych i bieżących sytuacji kryzysowych świadczy o nadmiarze obaw i przejawów oportunistyki politycznej ze strony państw członkowskich, które pogrążają Europę, zamiast ją udoskonalać, niosąc nadzieję na przyszłość.

3.4.4. Znamienny jest powierzchowny sposób, w jaki mówi się o legitymacji demokratycznej semestru, o innych kierunkach polityki dotyczącej UGW i proponowanych instrumentach. Z uwagi na stanowisko poszczególnych państw są to tylko nieśmiałe słowa, zwykła namiastka demokracji. Jest to chyba najsłabszy punkt dokumentu, przynajmniej w jego obecnym kształcie, w oczekiwaniu na etap 2, który musi być budowany przez społeczeństwo obywatelskie i polityczne w oparciu o działania ponagląjące i wspierające.

⁽¹⁰⁾ Opinia EKES-u w sprawie metody wspólnotowej dla demokratycznej i społecznej UGW (Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 33).

3.4.5. Co najmniej powierzchowne i iluzoryczne jest myślenie, że można rozwiązać problem demokracji strefy euro poprzez dialog z obywatelami, bez określenia sposobu jego przeprowadzenia, procedur zaangażowania oraz instrumentów, jakie należy wdrożyć, zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym. Należy natomiast znaleźć bardziej konkretny sposób na zwiększenie zainteresowania i udziału mieszkańców Europy tematem dokończenia budowy strefy euro, przez wielkie zgromadzenia publiczne we wszystkich miastach lub przez głosowanie nad wnioskami, również alternatywnymi, w parlamentach narodowych.

3.5. *Możliwości*

3.5.1. Trzeba skorzystać z wydania tego komunikatu, traktując go jako okazję do przeprowadzenia realnej analizy sytuacji wśród europejskich obywateli, zarówno w odniesieniu do tego, w jakim stopniu nie został wdrożony obecny Traktat i w jakim stopniu niewykorzystany pozostał jego potencjał, jak i w odniesieniu do zdarzeń, które miały miejsce od momentu powstania euro. Należy ocenić, co się wydarzyło w związku z kryzysem, przeanalizować błędy popełnione zarówno na szczeblu UE, jak i przez poszczególne państwa członkowskie, które powinny w większym stopniu angażować się w politykę uwzględniającą wartość osoby ludzkiej, a także oszacować niewykorzystane możliwości oraz rzeczywiste zagrożenia, na jakie są narażeni europejscy obywatele, a nie jakaś fantomatyczna „Europa”, jeżeli niektóre państwa będą w dalszym ciągu stosować obecną praktykę.

3.5.2. Owa realna analiza jest teraz nawet łatwiejsza i pilniejsza do przeprowadzenia z uwagi na konieczność właściwego zareagowania na nasilanie się dwóch innych poważnych zjawisk zagrażających bezpieczeństwu wszystkich obywateli Europy, czyli kryzysu migracyjnego i islamskiego terroryzmu, z którymi wiąże się problem bezpieczeństwa.

3.5.3. Należy wykorzystać to do zainicjowania refleksji – lecz nie formalnej i pompatycznej – na temat wspólnych wartości (obywatelskich, etycznych, religijnych), które są podstawą naszej tożsamości, a których boimy się okazać i bronić. To one są prawdziwym fundamentem odrodzenia strefy euro i/lub państw, które tego pragną. To jedyne w swoim rodzaju doświadczenie integracji, dostępne nie tylko dla 19 państw strefy euro, ale dla wszystkich innych państw UE, w tym nowych, które chcą być częścią trzonu politycznego, który stopniowo będzie się powiększać, tak jak to miało miejsce w przypadku pierwszej Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (1957 r.), utworzonej przez sześć krajów założycielskich, które wykazały się wtedy prawdziwą śmiałością i bez których dziś nie moglibyśmy mówić o Europie i o jej 28 państwach członkowskich!

3.5.4. W tym celu bardzo pożądane byłoby zaangażowanie instytucji pośredniczących funkcjonujących w społeczeństwie, w szczególności partnerów społecznych i obywatelskich, poprzez znaczne ożywienie dialogu społecznego i obywatelskiego w Europie i poszczególnych państwach członkowskich. Mogą one, z pomocą EKES-u i Komisji, umożliwić debatę informacyjną na temat zagrożeń i niebezpieczeństw wynikających z aktualnych wydarzeń, możliwości, jakie stwarza realna zmiana niektórych polityk UE, oraz konieczności jednoczenia się, wzmocnienia fundamentów wspólnego domu, zbudowania brakującego dachu, a nie burzenia tego, co stworzyliśmy do tej pory.

4. Europejska Rada Budżetowa (decyzja Komisji)

4.1. W odniesieniu do ustanowienia Rady, mającej za zadanie przeprowadzanie oceny wdrażania unijnych ram budżetowych, w szczególności pod względem horyzontalnej spójności decyzji w sprawie nadzoru budżetowego, decyzja Komisji nie zawiera informacji wyjaśniających powody utworzenia Rady⁽¹¹⁾; powołanie Europejskiej Rady stanowi powielenie funkcji i obowiązków leżących już w gestii Komisji w ramach nowych uprawnień przewidzianych w ramach zarządzania europejskiego.

4.2. Nie jest jasne, co miałyby stanowić „wartość dodaną” tego organu złożonego z pięciu zewnętrznych ekspertów, którzy byłiby odpowiedzialni za przeprowadzenie bardziej wnikliwej analizy polityki budżetowej zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie strefy euro. Wydaje się, że byłby to kolejny europejski komitet monitorujący, świadczący doradztwo w kwestiach budżetu instytucji UE i instytucji państw strefy euro, bez rzeczywistych uprawnień do interwencji w przypadku nieprzestrzegania lub nieprawidłowości polityki budżetowej na poziomie krajowym i na poziomie strefy euro.

⁽¹¹⁾ C(2015) 8000 final.

4.3. EKES jest zaskoczony sposobem mianowania członków Europejskiej Rady Budżetowej. Wystarczy wspomnieć, że trzech ze wszystkich 5 członków wyznacza nominowany przewodniczący, bez jakiegokolwiek udziału Parlamentu Europejskiego, co Parlament słusznie podkreśla w swojej rezolucji ⁽¹²⁾. W związku z powyższym nie wydaje się, aby organ ten miał być organem wspierającym Komisję w jej wyborach, a raczej czymś w rodzaju powołanego przez Radę „organu komisarycznego” pełniącego funkcje należące obecnie do samej Komisji. Może to prowadzić do pogorszenia obecnej sytuacji, która i bez tego jest bardzo delikatna.

4.4. W komunikacie Komisji znajduje się również odniesienie do możliwego połączenia Europejskiej Rady Budżetowej oraz krajowych rad budżetowych bez wyraźnego określenia celów, które mają być osiągnięte, obszarów działania, zakresu obowiązków tych instytucji i dziedzin współpracy między nimi.

Bruksela, dnia 17 marca 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS

⁽¹²⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie dokończenia budowy europejskiej unii gospodarczej i walutowej (2015/2936(RSP)).